



Statlig förvaltning och statistikfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkanden i motioner om bl.a. den statliga myndighetsstrukturen, kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna, staten som arbetsgivare, statens fastigheter och statlig mark, statens ägande i Akademiska Hus AB samt samkörning av lägenhetsregistret. Motionsyrkandena avstyrks bl.a. med hänvisning till redan vidtagna åtgärder, till pågående beredningsarbete och till att den statliga förvaltningspolitiken i stor utsträckning bygger på att myndigheterna själva avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets behov.

I betänkandet finns sju reservationer M, SD, C, L, V, KD.

Behandlade förslag

Ett tjugotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Den statliga myndighetsstrukturen	6
Kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna.....	9
Offentlig upphandling av livsmedel i statlig verksamhet	10
Staten som arbetsgivare	12
Statens ägande i Akademiska Hus AB	17
Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB	18
Statens fastigheter och statlig mark för bostäder	20
Föreningslivets möjlighet att använda försvarsmark	21
Samkörning av lägenhetsregistret.....	22
Reservationer	25
1. Kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna, punkt 2 (C)	25
2. Staten som arbetsgivare, punkt 4 (V).....	25
3. Staten som arbetsgivare, punkt 4 (KD).....	26
4. Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB, punkt 6 (M)	27
5. Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB, punkt 6 (L)	28
6. Statens fastigheter och statlig mark för bostäder, punkt 7 (L)	28
7. Samkörning av lägenhetsregistret, punkt 9 (SD)	29
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	30
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	30

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den statliga myndighetsstrukturen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:621 av Maria Strömkvist m.fl. (S),

2016/17:663 av Robert Hannah (L) yrkande 2,

2016/17:1463 av Boriana Åberg (M),

2016/17:1464 av Boriana Åberg (M) och

2016/17:1998 av Robert Hannah (L) yrkande 2.

2. Kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2433 av Markus Wiechel (SD) och

2016/17:3036 av Per Åsling m.fl. (C) yrkande 2.

Reservation 1 (C)

3. Offentlig upphandling av livsmedel i statlig verksamhet

Riksdagen avslår motion

2016/17:2025 av Kristina Yngwe (C).

4. Staten som arbetsgivare

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13,

2016/17:1582 av Betty Malmberg (M),

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (KD)

5. Statens ägande i Akademiska Hus AB

Riksdagen avslår motion

2016/17:1101 av Finn Bengtsson och Lotta Finstorp (båda M).

6. Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M) yrkande 2,

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 19.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (L)

7. Statens fastigheter och statlig mark för bostäder

Riksdagen avslår motion

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 13 och 14.

Reservation 6 (L)

8. Föreningslivets möjlighet att använda försvarsmark

Riksdagen avslår motion

2016/17:1470 av Sten Bergheden (M).

9. Samkörning av lägenhetsregistret

Riksdagen avslår motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
yrkande 3.

Reservation 7 (SD)

Stockholm den 23 februari 2017

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Maria Plass (M), Oscar Sjöstedt (SD), Hans Unander (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Jakob Forssmed (KD), Niklas Karlsson (S), Fredrik Schulte (M), Adnan Dibrani (S), Anette Åkesson (M), Mathias Sundin (L) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 23 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2016/17. Motionerna tar bl.a. upp frågor om den statliga myndighetsstrukturen, kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna, staten som arbetsgivare, statens fastigheter och statlig mark, statens ägande i Akademiska Hus AB samt samkörning av lägenhetsregistret.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i en bilaga till betänkandet.

Utskottets överväganden

Den statliga myndighetsstrukturen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår olika motionsförslag om den statliga myndighetsstrukturen med hänvisning bl.a. till att den statliga förvaltningspolitiken i stor utsträckning bygger på att myndigheterna själva inom ramen för de mål och uppgifter som riksdagen och regeringen beslutat om avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets behov.

Motionerna

I motion 2016/17:1463 av Borian Åberg (M) framhålls att det finns myndigheter som kan både effektiviseras och i vissa fall ifrågasättas. Att myndigheter år efter år fortsätter sitt arbete vill motionären ändra på, och därför bör regeringen se över möjligheten att införa ett tidsbegränsat förordnande för de statliga myndigheterna. Ett tidsbegränsat förordnande skulle innebära att regeringen fattar beslut om fortsatt verksamhet grundat på en årlig granskning av myndigheten och dess arbete.

I motion 2016/17:1464 av Borian Åberg (M) anförs att det ligger i samhällets intresse att avveckla de myndigheter som saknar central betydelse för medborgarnas rätt till välfärd, nytta och trygghet och att regeringen därför bör överväga en översyn av möjligheten att effektivisera den statliga byråkratin och minska antalet statliga myndigheter.

I motion 2016/17:663 av Robert Hannah (L) yrkande 2 anförs att regeringen bör se över instruktionerna för de statliga myndigheterna så att det tydliggörs att myndighetschefen och myndighetens ledning ska arbeta från den ort där myndigheten har sitt säte. I motion 2016/17:1998 av Robert Hannah (L) yrkande 2 anförs att placeringen av myndigheterna enligt deras instruktioner bör innebära en begränsning av var ledande tjänster i en myndighet kan placeras.

I motion 2016/17:621 av Maria Strömkvist m.fl. (S) anförs att många av problemen kopplade till t.ex. långvarig bidragsförsörjning är komplexa och inte enkelt kan reduceras till en myndighets enskilda ansvarsområde. Därför bör regeringen överväga att se över förmågan till och kvaliteten hos myndighetsövergripande analyser.

Tidigare behandling

Tidsbegränsade förordnanden för myndigheter

Motionsyrkanden om tidsbegränsade förordnanden för myndigheter har behandlats tidigare av riksdagen. Konstitutionsutskottet avstyrkte sådana yrkanden i sitt betänkande 2012/13:KU19 med motiveringen att man delade regeringens bedömning att statliga myndigheter som regel inte bör inrättas med tidsbegränsat mandat. I sitt ställningstagande hänvisar konstitutionsutskottet till regeringens proposition 2009/10:175 där frågan behandlats. I propositionen anges att regeringen löpande följer sina myndigheter och lägger ned, ombildar och inrättar nya myndigheter i den utsträckning som anses mest lämplig för olika verksamheter vid olika tillfällen. Enligt regeringen skulle tidsbegränsade förordnanden med stor sannolikhet försvåra myndighetens arbete med t.ex. rekrytering och möjligheten att skapa långsiktiga relationer med andra myndigheter, näringsliv, kommuner och organisationer. Vidare anges att det finns en risk för att myndighetens ledning utvecklar ett kortsiktigt perspektiv som inte gynnar verksamheten på längre sikt.

Antalet myndigheter och deras verksamhet

Motionsyrkanden om antalet myndigheter har behandlats tidigare av riksdagen. Konstitutionsutskottet har avstyrkt sådana yrkanden t.ex. i betänkandena 2012/13:KU19 och 2015/16:KU17 med motiveringen att det främst är regeringens uppgift att ta ställning till frågor om såväl antalet statliga förvaltningsmyndigheter som myndigheters verksamhet.

Kompletterande information

Antalet myndigheter

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 bil. 1 s. 8) skriver regeringen att antalet myndigheter minskade relativt snabbt i början av 2000-talet. Mellan 2000 och 2007 minskade antalet myndigheter med 175 stycken. Antalet myndigheter har fortsatt att minska, men i avtagande takt. Enligt Statskontoret fanns det 347 myndigheter under regeringen den 1 januari 2016, vilket är en minskning med 2 myndigheter sedan den 1 januari 2015.

Samverkan mellan myndigheter

Enligt 6 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje myndighet hjälpa andra myndigheter inom ramen för den egna verksamheten. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 1985/86:80 s. 62) framgår att den inte bara gäller vid ärendehandläggning utan i princip all verksamhet hos förvaltningsmyndigheterna. Paragrafen är ett uttryck för intresset av att förvaltningen är effektiv. Förvaltningen bör inte vara så beroende av indelningen i organisatoriska enheter med sinsemellan skilda verksamhetsområden att

effektiviteten hämmas. Det har ansetts som mycket väsentligt att myndigheterna strävar efter att uppnå både samstämmighet och konsekvens, även när de har olika inriktning (s. 23).

Av 6 § myndighetsförordningen (2007:515) framgår vidare att myndigheterna ska verka för att genom samarbete med varandra och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet.

De statliga myndigheternas säte

I Statskontorets rapport (2016:8) om statliga myndigheters lokalisering konstateras att enligt myndighetsförordningen har myndighetsledningen ett långtgående ansvar för att fortlöpande utveckla verksamheten (6 §) och att det i det ansvaret ingår att överväga och besluta om var myndigheten ska vara lokaliserad (s. 63). Samtidigt konstateras att i vissa fall har regeringen i instruktionen pekat ut var myndigheten ska vara lokaliserad.

Med anledning av skriftlig fråga 2014/15:160 av Robert Hannah (L) om sätet för myndigheten Statens museer för världskultur anförde kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke att regeringens förvaltningspolitik bygger på att myndigheterna i stor utsträckning själva, utifrån de mål och uppgifter för verksamheterna som riksdagen och regeringen fastställer, avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets behov. Kuhnke betonade också den årliga myndighetsdialogen som en viktig del i regeringens uppföljning av och dialog med sina myndigheter. Den syftar till att följa upp myndighetens verksamhet, ge återkoppling och bedömning av resultatet och diskutera verksamheten i ett framåtblickande perspektiv.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att arbetsfördelningen mellan riksdagen och regeringen är sådan att det är regeringen som styr riket under ansvar inför riksdagen. När det gäller tidsbegränsade förordnanden för statliga myndigheter vill utskottet framhålla vad riksdagen tidigare anført i frågan, nämligen att tidsbegränsade förordnanden med stor sannolikhet skulle försvåra myndighetens arbete med t.ex. rekrytering och möjligheten att skapa långsiktiga relationer med det omgivande samhället. Det finns också en risk för att myndighetens ledning utvecklar ett kortsiktigt perspektiv som inte gynnar verksamheten på längre sikt. Enligt utskottets mening lägger regeringen ned, ombildar och inrättar nya myndigheter i den utsträckning som anses mest lämplig för olika verksamheter vid olika tillfällen. Utskottet noterar vidare att antalet myndigheter har fortsatt att minska.

Den statliga förvaltningspolitiken bygger i stor utsträckning på att myndigheterna själva, inom ramen för de mål och uppgifter som riksdagen och regeringen beslutat om samt bestämmelserna i myndighetsförordningen, avgör hur verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose samhällets behov. Regeringen följer sedan upp myndigheternas verksamhet bl.a. inom ramen för den årliga budgetprocessen. Enligt myndighetsförordningen ingår

det i myndigheternas ansvar att fortlöpande utveckla verksamheten och därmed också att inom ramen för beslutade anslag överväga och besluta om var myndigheten ska vara lokaliserad. När det gäller samverkan mellan myndigheter konstaterar utskottet att det finns bestämmelser i såväl förvaltningslagen som myndighetsförordningen som säkerställer att förvaltningen inte ska vara så beroende av indelningen i organisatoriska enheter med sinsemellan skilda verksamhetsområden att effektiviteten hämmas. Mot denna bakgrund avstyrks samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsförslag om kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna med hänvisning till de bestämmelser om hög effektivitet och god hushållning som finns i både budgetlagen och myndighetsförordningen.

Jämför reservation 1 (C).

Motionerna

I motion 2016/17:2433 av Markus Wiechel (SD) anförs att svenska myndigheter varje dag skickar ut fakturor på orimligt låga belopp som i slutändan kan innebära slöseri med skattemedel. För att komma till rätta med detta bör regeringen återkomma med förslag för att stoppa utskick av fakturor med orimligt låga belopp.

I kommittémotion 2016/17:3036 av Per Åsling m.fl. (C) yrkande 2 anförs att omsorgen över skattebetalarnas pengar är grunden för en ansvarsfull ekonomisk politik. Utgifterna för de statliga myndigheterna har skenat, vilket enligt motionärerna till stor del beror på ökade lokalkostnader. Mot den bakgrunden bör en översyn av myndigheternas lokalkostnader göras. I översynen bör regeringen pröva möjligheten att räkna upp myndigheternas anslag till följd av lokalkostnader i en lägre takt än i dag och att sänka rikthyrorerna i Stockholm.

Kompletterande information

Hög effektivitet och god hushållning

Enligt 1 kap. 6 § regeringsformen (RF) är det regeringen som styr riket, och den gör det under ansvar inför riksdagen. Till sitt förfogande för att styra riket har regeringen förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen, vilket framgår av 12 kap. 1 § RF.

Redan i inledningen av budgetlagen kommer riksdagens krav på regeringens ledning och genomförande av statens verksamhet till uttryck. Enligt 1 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska hög effektivitet eftersträvas och god hushållning iaktas i statens verksamhet. Av myndighetsförordningen (2007:515) framgår att myndighetens ledning ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att den bedrivs effektivt och hushållar väl med statens medel (3§).

Statliga myndigheters lokalkostnader

Statskontoret har tagit fram ett samlat underlag om statliga myndigheters beslut om lokalisering. Rapporten Statliga myndigheters lokalisering – Ett samlat underlag (2016:8) presenterades i mars 2016. I rapporten lyfter Statskontoret fram att beslut om lokalisering är ett strategiskt beslut för myndigheterna och därför är en fråga för myndigheternas ledning. Enligt myndighetsförordningen är det myndighetens ledning som beslutar om lokalisering så länge det ryms inom myndighetens uppdrag. Annars är det en fråga som regeringen ska besluta om. Samma krav ställs på myndigheterna i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning. Detta ska beaktas vid beslut om lokalisering. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 s. 59) skriver regeringen att man avser att utveckla myndighetsstyrningen bl.a. med utgångspunkt i Statskontorets rapport så att regionala hänsyn beaktas i större utsträckning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagens krav på regeringens ledning och genomförande av statens verksamhet kommer till uttryck redan i inledningen av budgetlagen. Där framgår att hög effektivitet ska eftersträvas och god hushållning iaktas i statens verksamhet. Myndighetens ledning ansvarar sedan enligt den av regeringen beslutade myndighetsförordningen för verksamheten inför regeringen. Enligt myndighetsförordningen ska myndighetens ledning se till att myndighetens verksamhet bedrivs effektivt och att man hushållar väl med statens medel. Utskottet utgår från att regeringen styr och följer upp myndigheterna inom ramen för de gällande bestämmelserna och avstyrker de här aktuella motionsyrkandena.

Offentlig upphandling av livsmedel i statlig verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en policy för offentlig upphandling av livsmedel med hänvisning till Upphandlingsmyndighetens pågående arbete med frågan.

Motionen

I motion 2016/17:2025 av Kristina Yngwe (C) anförs att det är viktigt att även statliga verksamheter tar ansvar för att säkerställa att den mat som upphandlas är producerad med hänsyn till miljö och djurskydd. Därför bör regeringen se till att statliga verksamheter tar fram en policy för offentlig upphandling av livsmedel i enlighet med svenska regelverk.

Kompletterande information

Regeringen har antagit en nationell upphandlingsstrategi för att skapa förnyelse inom offentlig sektor och i näringslivet (Fi2016/00833/OU). Enligt budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 s. 97) är syftet med strategin att uppnå regeringens mål om offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för väl fungerande verksamheter och ett medel för att nå miljömässiga och sociala hållbarhetsmål. I strategin presenteras förslag på konkreta åtgärder som kan vidtas i de upphandlande myndigheternas och enheternas organisationer. Upphandlingsstrategin vänder sig främst till företrädare för de statliga myndigheterna. Upphandlingsmyndigheten ska verka för att den nationella upphandlingsstrategin genomförs och får genomslag främst genom information och vägledning. Myndigheten har även i uppdrag att följa upp hur strategin har påverkat upphandlande myndigheters och enheters inköpsarbete samt vilka övriga effekter som kan påvisas med anledning av den nationella upphandlingsstrategin. Regeringen kommer att noga följa resultatet av uppdraget.

För att öka förutsättningarna för att ställa effektiva kvalitetskrav, miljökrav och djurskyddskrav på livsmedel är det enligt Upphandlingsmyndigheten viktigt att det finns ett politiskt stöd för att upphandla dessa produkter. Upphandlande myndigheter bör därför överväga att anta en upphandlingspolicy, anser myndigheten. Om en sådan finns kan det också vara en god idé att komplettera den med en kost- och livsmedelspolicy som särskilt fokuserar på upphandling av livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Den nationella upphandlingsstrategi som regeringen antog 2016 vänder sig främst till företrädare för de statliga myndigheterna och ska vara ett medel för att nå miljömässiga och sociala hållbarhetsmål. Upphandlingsmyndigheten ska verka för att upphandlingsstrategin genomförs och får genomslag främst genom information och vägledning. När det gäller frågan om en policy för offentlig upphandling av livsmedel konstaterar utskottet att Upphandlingsmyndigheten betonat vikten av politiskt stöd för att öka förutsättningarna för att ställa effektiva kvalitetskrav, miljökrav och djurskyddskrav på livsmedel och att upphandlande myndigheter bör överväga att anta en upphandlingspolicy. Utskottet avstyrker motionsyrkandet och ser positivt på det arbete som Upphandlingsmyndigheten inlett.

Staten som arbetsgivare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår olika motionsförslag om staten som arbetsgivare med hänvisning till bl.a. redan vidtagna åtgärder inom området, det delegerade arbetsgivaransvaret och att statliga tjänster ska tillsättas efter sakliga grunder.

Jämför reservationerna 2 (V) och 3 (KD).

Motionerna

I partimotion 2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13 anförs att regeringen i sin arbetsgivarpolicy bör verka för att statliga myndigheter slutar att anlita bemanningsföretag. Motiven till detta är att staten ska vara en bra arbetsgivare, att den myndighetsutövande verksamheten ska värnas och att den utbredda inhyrningen innebär en stor kostnad för staten.

I partimotion 2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4 anförs att ett sätt att minska riskerna för att godtyckligt utestänga arbetssökande med utländsk bakgrund är att i befattningsbeskrivningar och annonser tydligt formulera de krav som ställs, de meriter som är nödvändiga och tillräckliga samt de urvalsprinciper som kommer att användas genom rekryteringsprocessen. Därför bör regeringen enligt motionärerna återkomma med förslag på hur obligatoriska kravprofiler vid offentliga anställningar bör utformas. Motionärerna anför vidare att styrkt tvärkulturell kompetens och flerspråkighet bör räknas som meriter vid alla offentliga anställningar.

I kommittémotion 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 1 anförs att öppna och transparenta rekryteringar för offentliga tjänster bör tillämpas. Det skulle enligt motionärerna förhindra att etablerade könshomogena nätverk premierar sina egna. Motionärerna hänvisar till att tillsättningen av offentliga ledningspositioner och utnämningsspolitiken sker med öppna förfaranden där man tillämpar annonsering, upprättar kravprofiler och dokumenterar tjänstetillsättningen.

I motion 2016/17:1582 av Betty Malmberg (M) anförs att staten ska vara ett föredöme när gäller att anställa personer med funktionsvariationer. Därför bör regeringen få i uppdrag att se över hur staten bättre kan ta sitt ansvar som arbetsgivare och uppmana sina myndigheter och statliga verk att utarbeta mål och strategier för hur de ska anställa fler människor med nedsatt funktionsförmåga.

I motion 2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP) anförs att statsministerns lön bör bli lönetak för statens anställda och anställda i statens bolag (yrkande 1). Eftersom en viktig uppgift för riksdagen är att se till att en god hushållning av statens resurser iakttas bör en begränsningsregel för lönerna vara rimlig, anser motionärerna. Utöver detta anförs att en utredning

bör tillsättas som ser över möjligheterna att förena ett lönekvotstak med den svenska modellen (yrkande 2).

Tidigare behandling

Vid behandlingen av motionsyrkanden inom området statlig arbetsgivarpolitik har utskottet brukat understryka den långtgående delegeringen av de arbetsgivarpolitiska frågorna till Arbetsgivarverket och myndigheterna som senast slogs fast av riksdagen vid behandlingen av den förvaltningspolitiska propositionen 2010 (t.ex. bet. 2014/15:FiU25, bet. 2015/16:FiU25).

När det gäller motionsyrkanden om meriter vid offentliga anställningar har utskottet tidigare år avstyrkt dem och konstaterat att anställningar vid förvaltningsmyndigheter under regeringen enligt regeringsformen ska bygga på sakliga grunder, såsom förtjänst och skicklighet. Sakliga grunder som stämmer överens med allmänna arbetsmarknads-, jämställdhets-, social- och sysselsättningspolitiska mål ska också beaktas.

Motionsyrkanden om att staten ska vara ett föredöme när det gäller att anställa personer med funktionsnedsättning har avstyrkts tidigare (t.ex. bet. 2014/15:FiU25, bet. 2015/16:FiU25) med hänvisning till det praktikantprogram inom statliga myndigheter för personer med funktionsnedsättning som startade 2013.

Kompletterande information

Sysselsättningen i den offentliga sektorn

I den offentliga sektorn ingår förutom staten också kommunerna, landstingen och övriga offentliga organisationer. Enligt Statskontorets rapport Den offentliga sektorn i korthet 2016 var drygt 1,3 miljoner personer sysselsatta inom den offentliga sektorn 2014. Av dessa var omkring 250 000 anställda i staten.

Enligt uppgifter om den kommunalt finansierade sysselsättningen som regeringen redovisat i budgetpropositionen för 2017 uppgår antalet sysselsatta i kommunsektorn och sysselsatta i näringslivet som producerar välfärdstjänster som finansieras med offentliga medel till drygt 1,3 miljoner personer. Detta motsvarar cirka en fjärdedel av det totala antalet sysselsatta i Sverige.

Staten som en attraktiv och föredömlig arbetsgivare

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 s. 65) anges att regeringens mål för området Statliga arbetsgivarfrågor är en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att det finns kompetens för att nå verksamhetens mål. Målet utgår från den långtgående arbetsgivarpolitiska delegeringen i staten. Arbetsgivarpolitiken utvecklas i samverkan mellan myndigheterna och samordnas av Arbetsgivarverket. För att uppnå målet

måste staten vara en attraktiv och föredömlig arbetsgivare. De statliga myndigheterna ska bedriva ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Att de statsanställda avspeglar befolkningens sammansättning har betydelse för legitimiteten och allmänhetens förtroende för den statliga förvaltningen.

Arbetsgivarverket har tagit fram en strategi för den statliga arbetsgivarpolitiken som riktar sig till de statliga arbetsgivarna. Målsättningen med strategin är bl.a. att säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning som stöder en effektiv verksamhet och som lever upp till medborgarnas krav på kvalitet och service. En viktig del av strategin är ett inkluderande synsätt som tar fasta på betydelsen av att ta till vara och utveckla den kompetens som verksamheten behöver för en effektiv verksamhet och ökad mångfald.

Det delegerade ansvaret för den statliga arbetsgivarpolitiken innebär att myndigheterna utifrån sina uppgifter har en betydande frihet vad gäller bl.a. att utforma organisation, arbetsprocesser, lönebildning och kompetensförsörjning. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 s. 65) redovisar regeringen de delmål man satt upp för de statliga arbetsgivarna. Ett av dem är att den statliga sektorn totalt sett inte ska vara löneledande. Regeringen framhåller att den svenska lönebildningsmodellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande (s. 76). Arbetsgivarverket, som sluter kollektivavtal på statens vägnar, har tolkat detta som att staten inte ska förhandla först vid en ny avtalsperiod. Lönekostnadsutvecklingen inom staten som helhet får på sikt inte överstiga utvecklingen i den konkurrensutsatta sektorn. Regeringen konstaterar att löneutvecklingen i staten fortsätter att följa utvecklingen på arbetsmarknaden i stort relativt väl.

Rekrytering till statliga tjänster

Inom ramen för konstitutionsutskottets granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning, senast i betänkande 2015/16:KU10, har de s.k. öppna rekryteringsförfarandena granskats. Konstitutionsutskottet ser positivt på införandet av öppna rekryteringsförfaranden och framhåller att det har inneburit viktiga förändringar, t.ex. att fler och andra kandidater än vid ett mer slutet förfarande kan bli aktuella (bet. 2015/16:KU10 s. 135)

Andelen anställda med utländsk bakgrund

Regeringen har satt upp delmål för de statliga arbetsgivarna, varav ett är att andelen statsanställda i staten med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer.

I budgetpropositionen för 2017 har regeringen följt upp delmålet (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 s. 79). Totalt hade ca 41 100 statsanställda utländsk bakgrund 2015, vilket motsvarar ca 17 procent av samtliga statsanställda och en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med 2014. Andelen med utländsk bakgrund bland de nyanställda i staten var ca 26 procent 2015, vilket innebär en ökning med 2,5 procentenheter jämfört med 2014. I staten ökar andelen

anställda med utländsk bakgrund snabbare än vad den gör som andel av samtliga förvärvsarbetande.

Moderna beredskapsjobb i staten

Den satsning på moderna beredskapsjobb som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2017 och som riksdagen beslutat om (prop. 2016/17:1 utg.omr. 14, bet. 2016/17:AU2, rskr. 2016/17:128) innebär att de statliga myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt från arbetsmarknaden. I det uppdrag som regeringen gett till Arbetsförmedlingen med anledning av satsningen framgår att den riktas till personer som är nyanlända eller personer som varit arbetslösa i mer än tre år och som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen.

Personer med funktionsvariationer

Enligt anställningsförordningen (1994:373) ska myndigheter utöver förtjänst och skicklighet vid anställning också beakta sådana sakliga grunder som stämmer överens med allmänna arbetsmarknads-, jämställdhets-, social- och sysselsättningspolitiska mål.

Arbetsförmedlingen genomförde under perioden den 1 januari 2013–31 december 2015 på regeringens uppdrag ett praktikantprogram i statliga myndigheter för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga (A2012/4066/A). Cirka 60 myndigheter erbjöd och tecknade överenskommelser om ca 1 490 praktikplatser. Totalt tog 37 myndigheter emot ca 500 praktikanter inom programmet.

Regeringen beslutade i februari 2016 att statliga myndigheter mellan den 1 april 2016 och 31 december 2018 ska ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen (A2016/00216/A). Syftet är att arbetssökande personer med funktionsnedsättning ska få erfarenhet av arbete inom statliga myndigheter, vilket kan förbättra deras möjligheter till framtida arbete. Arbetsgivarverket ska svara för den information, rådgivning och utbildning som myndigheterna efterfrågar. Statskontoret ska följa arbetet hos myndigheterna och under praktikantprogrammets gång muntligen redovisa hur arbetet fortskrider. Senast den 1 mars 2019 ska Statskontoret redovisa sitt uppdrag i en slutrapport.

Bemanningsföretag och myndighetsutövning

Enligt 12 kap. 4 § regeringsformen får en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning endast överlämnas till kommuner, andra juridiska personer och enskilda individer med stöd av lagen. Detta utesluter inte att det förekommer att myndigheter hyr in personal för arbete som utförs under myndighetens kontroll och ledning och som innefattar myndighetsutövning.

Någon statistik över i vilken omfattning företeelsen förekommer finns inte. Det kan dock konstateras att myndigheter under regeringen enligt 3 § förordningen (1998:76) om statlig inköpssamordning ska använda de ramavtal

som finns om myndigheten inte finner att en annan form av avtal sammantaget är bättre. Sedan 2013 finns det ett statligt ramavtal inom området Bemanningstjänster. Bemanningstjänsterna avser arbete som utförs under kundföretagets (myndighetens) kontroll och ledning. Ramavtalet omfattar tre yrkesområden: Kontorsadministration, Ekonomi och personal samt It. I de två första yrkesområdena ingår kompetensen Handläggare som enligt specifikationen i upphandlingens förfrågningsunderlag bl.a. innefattar att utreda, granska och handlägga ärenden samt fatta beslut i enklare ärenden.

Enligt det gällande ramavtalet (punkt 9.4) åligger det beställaren, dvs. den statliga myndigheten, att ansvara för arbetsledning av uthyrd personal, att ansvara för kontroll och uppföljning av den uthyrda personalens arbete och att lämna de instruktioner och den information som behövs för den uthyrda personalens arbetsuppgifter. Vidare ska uthyrd personal behandlas rättvist och jämlikt i relation till den statliga myndighetens egna arbetstagare och i enlighet med lag och god sed på marknaden.

Gällande ramavtal löper ut i slutet av februari 2017, och Kammarkollegiet har därför genomfört en förstudie som underlag inför beslut om en ny upphandling av bemanningstjänster (dnr 96-19-2015). Av de uppgifter som ramavtalsleverantörerna redovisat om den försäljning som skett på ramavtalen framgår att den totala omsättningen var ca 108 miljoner kronor 2014. Fördelningen per yrkesområde visar att 61 procent utgjorde tjänster inom yrkesområdet Kontorsadministration och 17 procent yrkesområdet Ekonomi och personal. Resterande 22 procent avsåg yrkesområdet It.

Enligt aktuella uppgifter från Kammarkollegiet var omsättningen 2015 ca 124 miljoner kronor. Någon fördelning på yrkesområden finns inte redovisad för helåret 2015. Däremot redovisas en sådan fördelning för perioden mars 2015 till augusti 2016. Den visar att andelen inom områdena Kontorsadministration och Ekonomi och personal minskat något till 83 procent av den totala försäljningen på ramavtalet.

Enligt Årsredovisning för staten 2015 uppgick den totala lönekostnaden för de statliga myndigheterna 2014 och 2015 till drygt 120 miljarder kronor respektive år.

Utskottets ställningstagande

Statens arbetsgivaransvar sträcker sig över de omkring 250 000 personer som är anställda i staten, vilket motsvarar cirka en femtedel av de sysselsatta i den offentliga sektorn. Regeringens mål för den statliga arbetsgivarpolitiken – En samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att kompetens finns för att nå verksamhetens mål – utgår från den långtgående delegeringen av de arbetsgivarpolitiska frågorna i staten som senast slogs fast av riksdagen vid behandlingen av den förvaltningspolitiska propositionen 2010.

Liksom vid tidigare tillfällen konstaterar utskottet att när det gäller meriter vid offentliga anställningar vid förvaltningsmyndigheter under regeringen ska de enligt regeringsformen bygga på sakliga grunder, såsom förtjänst och

skicklighet. När det gäller öppna och transparenta rekryteringar vill utskottet uppmärksamma konstitutionsutskottets granskning av de s.k. öppna rekryteringsförfarandena (bet. 2015/16:KU10) där det konstateras att dessa har inneburit viktiga förändringar, t.ex. att fler och andra kandidater kan bli aktuella än vid ett mer slutet förfarande vid rekryteringarna. Utskottet ser med tillfredsställelse på regeringens delmål för de statliga arbetsgivarna om att andelen statsanställda med utländsk bakgrund ska öka på alla nivåer, och konstaterar att den satsning på moderna beredskapsjobb som riksdagen beslutat om innebär att de statliga myndigheterna ska erbjuda jobb med lägre kvalifikationskrav åt personer som står långt från arbetsmarknaden. Utskottet noterar också att regeringen i februari 2016 beslutade att statliga myndigheter ska ställa praktikplatser till förfogande fram till slutet av 2018 för att arbetssökande med funktionsnedsättning ska få erfarenhet av arbete inom statliga myndigheter. Utskottet konstaterar slutligen att det delegerade ansvaret för den statliga arbetsgivarpolitiken också innebär att myndigheterna utifrån sina uppgifter har en betydande frihet vad gäller lönebildning. Ett av regeringens delmål för de statliga arbetsgivarna är att den statliga sektorn totalt sett inte ska vara löneledande. Mot denna bakgrund avstyrks samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Statens ägande i Akademiska Hus AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att staten ska avveckla sitt ägande i Akademiska Hus AB med hänvisning till att bolaget genom sitt uppdrag bidrar till målet om att stärka Sverige som kunskapsnation.

Motionen

I motion 2016/17:1101 av Finn Bengtsson och Lotta Finstorp (båda M) anförs att staten ska avveckla sitt ägande i Akademiska Hus AB och att inkomsterna från detta ska öronmärkas till att göra det möjligt för svenska universitet att övergå i en annan drifts- och ägandeform som är friare från statlig styrning.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkande har behandlats av utskottet två gånger tidigare (bet. 2014/15:FiU25, bet. 2015/16:FiU25). Motionsyrkandet har båda gångerna avstyrkts av utskottet.

Kompletterande information

Akademiska Hus AB bildades 1993 sedan riksdagen 1992 beslutat om en ny organisation för förvaltning av statens fastigheter och lokaler m.m. (prop. 1992/93:37, bet. 1992/93:FiU8). Genom beslutet godkände riksdagen bl.a. att huvuddelen av universitets- och högskolefastigheterna fördes över till en särskild fastighetskoncern, Akademiska Hus AB.

Hösten 2013 godkände riksdagen regeringens förslag till förändring av uppdraget för Akademiska Hus AB (prop. 2013/14:1 utg.omr. 24, bet. 2013/14:NU1). En del i det ändrade uppdraget är att bolagets fokus och kärninnehav främst bör finnas inom universitets- och högskoleområdet, i s.k. campus. Universitetens och högskolornas långsiktiga behov av lokaler, förvaltning av specialiserade byggnader samt campusmiljöer bör säkerställas.

I regeringens skrivelse om 2016 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2015/16:140) framhålls att bolaget genom att utveckla och förvalta fastigheter för universitet och högskolor med huvudfokus på utbildnings- och forskningsverksamhet spelar en viktig roll för målet att stärka Sverige som kunskapsnation. En viktig grund för bolagets verksamhet är att agera hållbart, affärsmässigt och på marknadsmässiga villkor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill liksom regeringen framhålla att Akademiska Hus AB genom att utveckla och förvalta fastigheter för universitet och högskolor med huvudfokus på utbildnings- och forskningsverksamhet spelar en viktig roll för målet att stärka Sverige som kunskapsnation. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår olika motionsyrkanden om studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB bl.a. med hänvisning till att regeringen aviserat att man kommer att se över förutsättningarna för att ge bolaget i uppdrag att bygga, förvalta och utveckla bostadsfastigheter i samarbete med andra statliga bolag.

Jämför reservationerna 4 (M) och 5 (L).

Motionerna

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 anförs att Akademiska Hus AB har fått ett vidgat uppdrag som medger eget byggande och ägande av studentbostäder. Det anser motionärerna är bra, men de vill också att uppdraget förstärks och preciseras genom att ett nytt uppdrag

fastställs i riksdagen. Staten bör på så sätt ta ansvar för att Akademiska Hus AB blir en större aktör på den svenska studentbostadsmarknaden.

I partimotion 2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 19 anförs att bristen på studentbostäder i vissa fall kan göra att studenter tvingas tacka nej till en utbildningsplats och att särskilda åtgärder bör vidtas för att öka antalet studentbostäder. För att nå målet om 20 000 nya studentbostäder till 2020 bör Akademiska Hus AB få ett tydligare bostadsuppdrag i form av bl.a. ett volymmål för att öka sitt byggande och ägande av studentbostäder. I motion 2016/17:712 av Lars Hjälmered (M) anförs att Akademiska Hus AB bör upplåta mark för att bygga studentbostäder.

Tidigare behandling

Med anledning av motionsyrkanden om ett utökat uppdrag för Akademiska Hus AB i syfte att bebygga mark i närheten av högskolor med studentlägenheter anförde utskottet våren 2015 (bet. 2014/15:FiU25 s. 19) att uppdraget till Akademiska Hus AB gör det möjligt för bolaget att äga, utveckla och förvalta studentbostäder. Studentbostäder är en del av en långsiktig utveckling av campusområden. I detta sammanhang lyfte finansutskottet fram att Akademiska Hus AB tillsammans med lärosäten, kommuner och externa bostadsaktörer planerar för närmare 11 000 nya studentbostäder. Eftersom Akademiska Hus AB ska följa upp och redovisa vilka åtgärder som vidtagits för fler studentbostäder ansåg finansutskottet att det finns goda förutsättningar för riksdagen att även framöver följa utvecklingen på området. Motionsyrkandena avstyrktes.

Kompletterande information

Av Akademiska Hus AB:s årsredovisning för 2015 framgår att bolaget bidrar till byggandet av drygt 10 000 studentbostäder inom sina egna campusområden, bl.a. genom att sälja eller arrendera ut mark, genom att samverka i detaljplanearbete och genom att arbeta in bostäder i campusplaner. I årsredovisningen konstateras vidare att bolaget, med det förtydligade uppdrag som gäller sedan 2015, nu har möjlighet att bygga i egen regi och att man vid KTH Campus i Stockholm och Campus Solna redan planerar för att i egen regi bygga 570 bostäder med plats för ca 840 studenter och gästforskare.

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18 s. 41) framgår att förutsättningarna för att ge Akademiska Hus AB i uppdrag att bygga, förvalta och utveckla bostadsfastigheter i samarbete med andra statliga bolag kommer att ses över. Enligt uppgifter från Regeringskansliet bereds frågan om översynen för närvarande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Akademiska Hus AB bidrar till byggandet av studentbostäder inom sina egna campusområden genom att bl.a. sälja eller arrendera ut mark, samverka i detaljplanearbete och genom att arbeta in bostäder i campusplaner. I budgetpropositionen för 2017 har regeringen aviserat att man kommer att se över förutsättningarna för att ge Akademiska Hus AB i uppdrag att bygga, förvalta och utveckla bostadsfastigheter i samarbete med andra statliga bolag. Utskottet avser inte att föregripa regeringens beredning av frågan och avstyrker mot den bakgrunden de här aktuella motionsyrkandena.

Statens fastigheter och statlig mark för bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om statens fastigheter och statlig mark för bostäder med hänvisning till de åtgärder som regeringen vidtagit i frågan.

Jämför reservation 6 (L).

Motionen

I partimotion 2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) konstateras att staten har ett omfattande fastighetsbestånd genom sina bolag och ett betydande innehav av obebyggd mark i anslutning till våra städer och tätorter. Motionärerna anför att det behövs en genomlysning av vilka fastigheter som inte längre behövs i detta omfattande fastighetsbestånd (yrkande 13). De fastigheter som inte längre behövs kan i stället säljas till privata aktörer eller kommunala bostadsbolag och göras om till bostäder. Motionärerna anför också att staten på ett mer aktivt sätt bör göra det möjligt att bygga på obebyggd statlig mark genom tillfälliga bygglov (yrkande 14).

Kompletterande information

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 18 s. 41) framhåller regeringen att också staten måste bidra aktivt till att bostadsbyggandet ökar och konstaterar att staten är markägare i många kommuner där det finns intresse av att bygga bostäder. Staten kommer att söka samarbeten för att möjliggöra nyproduktion i stor skala i form av nya samhällen. Regeringen konstaterar vidare att formerna för statens medverkan kan variera beroende på det aktuella projektet.

Den 26 januari 2017 gav regeringen en förhandlingsperson i uppdrag att verka för att få till stånd bostadsbyggande på statlig mark. I uppdraget ingår att göra en fördjupad inventering av den statliga mark som kommuner bedömt

som lämplig att bygga bostäder på. I de fall förhandlaren bedömer att det är lämpligt att bygga bostäder på en fastighet ska relevanta aktörer sammanföras för att realisera bostadsbyggande genom försäljning och upplåtelse av marken. Den fördjupade inventeringen ska delredovisas senast den 30 juni 2017. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 februari 2018.

I näringsutskottets betänkande 2015/16:NU4 (s. 19) med anledning av regeringens skrivelse om 2015 års redogörelse för företag med statligt ägande behandlades en motion om utökade uppdrag om mark- och lokalinventering för statliga bolag (mot. 2015/16:3210 (C)). Näringsutskottet framhöll att det är genom bolagsordningen som ägaren bestämmer bolagets verksamhetsföremål och vissa angivna ramar för verksamheten, och att verksamhetsföremålet i bolag med statligt ägande har sin grund i det uppdrag som riksdagen har beslutat om. Utskottet var inte berett att förorda att riksdagen ska göra något uttalande i linje med vad motionärerna begärde och avstyrkte motionsyrkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar, liksom regeringen, att staten är markägare i många kommuner där det finns intresse av att bygga bostäder och delar regeringens syn att staten också i sin roll som markägare måste bidra aktivt till att bostadsbyggandet ökar. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett en förhandlingssperson i uppdrag att verka för att få till stånd bostadsbyggande på statlig mark. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet de här aktuella motionsyrkandena.

Föreningslivets möjlighet att använda försvarsmark

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om föreningslivets möjlighet till användning av försvarsmark med hänvisning till att utskottet inte vill föregripa regeringens beredning av en utredning inom området.

Motionen

I motion 2016/17:1470 av Sten Bergheden (M) anfördes att Fortifikationsverket, som har ansvaret för försvarets mark, i ökande utsträckning har avslagit ansökningar från idrottsföreningar som vill låna mark, med hänvisning till kravet på marknadsmässig ersättning vid utlåning av mark. Därför vill motionären att direktiven till Fortifikationsverket ses över så att det blir möjligt för idrottsrörelsen och föreningslivet att använda försvarsmark för träning och tävling.

Tidigare behandling

Motsvarande motionsyrkande behandlades av utskottet förra året (bet. 2015/16:FiU25). Motionsyrkandet avstyrktes av utskottet med motiveringen att Utredningen för ett stärkt civilsamhälle, där frågan diskuterats, var under beredning inom Regeringskansliet och att utskottet inte ville föregripa denna beredning.

Kompletterande information

Enligt uppgifter från Regeringskansliet bereds utredningens förslag fortfarande inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motionsyrkandet och vidhåller sin uppfattning om att inte föregripa regeringens beredning av förslagen om Fortifikationsverkets markupplåtelse till allmännyttiga ideella föreningar i Utredningen för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13).

Samkörning av lägenhetsregistret

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag med hänvisning bl.a. till att utskottet inte vill föregripa utredningsförslag inom området.
Jämför reservation 7 (SD).

Motionen

I kommittémotion 2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskil andersson (båda SD) yrkande 3 anfördes att det bör göras möjligt att samköra av lägenhetsregistret för att motverka bidragsfusk, svartkontrakt och organiserad brottslighet. Utökade möjligheter för Lantmäteriet att lämna ut uppgifter ur lägenhetsregistret skulle enligt motionärerna möjliggöra en effektivare kontroll för att upptäcka bidragsfusk och svartkontrakt.

Tidigare behandling

När finansutskottet behandlade regeringens förslag om att införa ett lägenhetsregister (prop. 2005/06:171, bet. 2005/06:FiU8) avstyrkte utskottet ett motionsyrkande (mot. 2005/06:Fi26 (V)) om att ändamålet för registret även skulle omfatta möjligheten att kontrollera svarthandel och skenbyten med hyresrätter. Motiveringen var att samhället i stället för att bekämpa brotten direkt snarare borde motverka grundorsaken till svarthandeln. Utskottet konstaterade att lägenhetsregistret enligt regeringens lagförslag skulle

innehålla uppgifter om bostadslägenheten, entrén, byggnaden och fastigheten. Uppgifter om vem som bor i lägenheten skulle inte finnas med. Enligt utskottet var ändamålsbestämmelsen av central betydelse för den personliga integriteten, och utskottet ansåg att det ur integritetssynpunkt inte var lämpligt att utvidga ändamålet till att omfatta kontroll av svarhandel.

Kompletterande information

Lagen om lägenhetsregister

Enligt 5 § lagen (2006:378) om lägenhetsregister får uppgifter i lägenhetsregistret behandlas för folkbokföring, framställning av statistik, forskning och planering. Detta är den s.k. ändamålsbestämmelsen. Genom att man anger ändamålet med lägenhetsregistret definieras den yttre ramen för vad uppgifter som finns i registret får användas till. Ändamålsbestämmelsen har avgörande betydelse för vilka uppgifter som får tas in i registret och hur uppgifterna får behandlas. Bestämmelsen är därför av central betydelse för vilka uppgifter om t.ex. fysiska personer som kan tas in och därmed för den personliga integriteten (prop. 2005/06:171 s. 34).

I 19 § finns bestämmelser om samkörning, och där framgår att Lantmäteriet och den som enligt lagen får ha direktåtkomst till lägenhetsregistret får samköra uppgifter i registret med uppgifter om namn och personnummer endast om regeringen har utfärdat föreskrifter om det. Enligt förarbetena till bestämmelsen (prop. 2005/06:171 s. 79) innehåller paragrafen en begränsning vid behandlingen av uppgifterna i registret, t.ex. vid urval och bearbetningar. I förarbetena anges att lägenhetsregistret är rikstäckande och av det skälet är särskilt känsligt.

Svar på skriftliga frågor om handeln med hyreskontrakt

Med anledning av skriftlig fråga 2012/13:495 om åtgärder för att komma till rätta med handeln med hyreskontrakt svarade statsrådet Stefan Attefall bl.a. att handeln med hyreskontrakt är ett exempel på något som är brottsligt och att hyreslagens regler är tydliga i det avseendet. Statsrådet konstaterade att det är brott som är svåra att komma åt och bevisa samtidigt som beviskraven måste hållas högt även i sådana här frågor. Detsamma anfördes av statsrådet Beatrice Ask i ett svar på skriftlig fråga 2012/13:505 som också konstaterade att ett större utbud av bostäder är det bästa sättet att minska handeln med hyreskontrakt.

Utredning om åtgärder mot handel med hyreskontrakt

Den 2 februari beslutade regeringen att ge en utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som motverkar olaglig handel med hyresrätter (dir. 2017:9). Utredaren ska bl.a. överväga förändringar av det straffrättsliga ingripandet mot olaglig handel eller förmedling av hyresrätter, i syfte att åstadkomma en skärpt

reaktion på allvarliga fall av sådana brott. Utredningen ska redovisas senast den 2 november 2017.

Utskottets ställningstagande

Liksom när utskottet 2006 beredde regeringens förslag om att införa ett lägenhetsregister anser utskottet att ändamålsbestämmelsen i lagen om lägenhetsregister är av central betydelse för den personliga integriteten. Ur integritetssynpunkt är det enligt utskottet inte lämpligt att utvidga ändamålet till att omfatta kontroll för att motverka brotten handel med hyreskontrakt och bidragsfusk på det sätt som motionären föreslår. Utskottet har noterat att regeringen just gett en utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som motverkar olaglig handel med hyresrätter. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandet.

Reservationer

1. Kostnadseffektivitet i de statliga myndigheterna, punkt 2 (C)

av Emil Källström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3036 av Per Åsling m.fl. (C) yrkande 2 och
avslår motion
2016/17:2433 av Markus Wiechel (SD).

Ställningstagande

De totala lokalkostnaderna för de statliga myndigheterna uppgick till 23,4 miljarder kronor 2013, vilket innebär en ökning med 21 procent sedan 2006. Till största del beror ökningen på att hyran per kvadratmeter ökat, men också på att lokalarean ökat i Stockholm där kvadratmeterhyran är drygt 60 procent högre än i övriga landet. Samtidigt har lokalarean minskat i övriga landet. Förutom att det är högst rimligt att myndigheternas lokalisering speglar befolkningsfördelningen och att överrepresentationen av statliga myndigheter i Stockholm minskas, är omsorg om skattebetalarnas pengar grunden för en ansvarsfull ekonomisk politik. Därför bör regeringen genomföra en översyn av myndigheternas lokalkostnader. I översynen bör regeringen pröva möjligheten att införa en lägre uppräkningsgrad av de statliga myndigheternas anslag till följd av lokalkostnader och se över om de s.k. rikthyrororna kan sänkas. Detta skulle ge de statliga myndigheterna incitament att flytta till områden med lägre hyresnivåer.

2. Staten som arbetsgivare, punkt 4 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13 och

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2016/17:1582 av Betty Malmberg (M),

2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Den statliga arbetsgivarpolitiken måste kännetecknas av att de statliga myndigheterna är föredömliga arbetsgivare. Det innebär t.ex. att statliga myndigheter har ett särskilt ansvar för att motverka diskriminering i rekryteringsprocesserna. För att minimera risken att godtyckligt utestänga arbetsökande med utländsk bakgrund bör regeringen återkomma med förslag på hur obligatoriska kravprofiler vid offentliga anställningar bör utformas. Regeringen bör också arbeta för att det blir obligatoriskt för statliga arbetsgivare att upprätta handlingsplaner för etnisk mångfald vid rekrytering. För att vara en föredömlig arbetsgivare bör regeringen även verka för att de statliga myndigheternas användning av bemanningsföretag avvecklas. Undersökningar visar att de statliga myndigheterna i allt större utsträckning anlitar bemanningsföretag, både i myndigheternas stödfunktioner och för arbete i myndigheternas kärnverksamhet, dvs. myndighetsutövning. Vid sidan av det uppenbara problemet att privaträttsliga organ blir en del av myndigheternas kärnverksamhet finns det ytterligare problem med detta. För det första skapar det en uppdelning av personalen där de inhyrda får en högre tröskel till delaktighet och inflytande på jobbet. För det andra innebär det en stor kostnad för staten. Det finns också fall där staten i sina upphandlingar inte ställt krav på kollektivavtalsliknande villkor.

3. Staten som arbetsgivare, punkt 4 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13,
2016/17:1582 av Betty Malmberg (M),
2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt
2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Jämställdhet är en fråga om demokrati. Alla människor ska ha samma rättigheter och möjligheter att delta i samhällsutvecklingen oavsett kön. Därför är det viktigt att män och kvinnor finns representerade i olika beslutande församlingar för att de båda könen kompetens, perspektiv och prioriteringar ska tas till vara. Det är angeläget att regeringen i sin styrning av myndigheterna successivt skärper kraven på att de ska arbeta med jämställdhet, både internt och i den utåtriktade verksamheten. Regeringen bör därför tillämpa öppna och transparenta rekryteringar för offentliga tjänster där man tillämpar annonsering, upprättar kravprofiler och dokumenterar tjänstetillsättningen. Detta förhindrar att etablerade nätverk som kanske är könshomogena premierar sina egna.

4. Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB, punkt 6 (M)

av Maria Plass (M), Jan Ericson (M), Fredrik Schulte (M) och Anette Åkesson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 19 och
avslår motionerna

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M) yrkande 2 och

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12.

Ställningstagande

Bristen på studentbostäder kan i vissa fall göra att studenter tackar nej till en utbildningsplats. Detta kan få långtgående negativa konsekvenser för Sveriges utbildningsnivå, konkurrenskraft och attraktivitet. Generellt behövs åtgärder för att öka bostadsbyggandet, men särskilda åtgärder för att öka antalet studentbostäder är också nödvändiga. Enligt Studentbostadsföretagen uppskattas bristen på studentbostäder till 19 000 bostäder. De förenklingar för

studentbostäder och mindre lägenheter upp till 35 kvadratmeter som genomfördes under alliansregeringen är ett steg på vägen, men ytterligare åtgärder behövs. Regeringen bör därför verka för att uppdraget till Akademiska Hus AB kompletteras med ett volymmål för bostadsbyggande som ger förutsättningar för att öka bolagets byggande och ägande av studentbostäder.

5. Studentbostäder i uppdraget för Akademiska Hus AB, punkt 6 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 12 och avslår motionerna

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M) yrkande 2 och

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 19.

Ställningstagande

Staten bör ta ansvar för att Akademiska Hus AB, som är statens fastighetsbolag för högskolor och universitet, blir en större aktör på den svenska studentbostadsmarknaden. Det vidgade uppdrag som bolaget fått och som medger eget byggande och ägande av studentbostäder bör förstärkas och preciseras genom att ett nytt uppdrag för bolaget fastställs i riksdagen.

6. Statens fastigheter och statlig mark för bostäder, punkt 7 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 13 och 14.

Ställningstagande

Sveriges bostadsmarknad är i obalans. Det byggs för lite och människor rör sig mellan bostäder i för låg omfattning. En försiktig uppskattning är att det under en tioårsperiod byggs 10 000 för få lägenheter varje år. Enligt Boverket uppgår behovet av nya bostäder för tioårsperioden 2016–2025 till 710 000 där en större del av dessa, 440 000, bedöms behövas redan 2020, vilket innebär en genomsnittlig årstakt på 88 000 nya bostäder fram till dess. Det finns flera anledningar till att det byggs för lite, bl.a. det totala utbudet av mark och den takt med vilken detaljplanelagd mark bebyggs. Samtidigt har staten ett betydande innehav av obebyggd mark i anslutning till städer och tätorter, och ett omfattande fastighetsbestånd genom sina bolag som skulle kunna bidra till ett ökat bostadsbyggande. Därför bör regeringen dels göra en genomlysning av vilka statliga fastigheter som kan konverteras till bostäder genom försäljning till privata aktörer eller kommunala bostadsbolag, dels arbeta för att göra det möjligt att använda statlig mark för bebyggelse med tillfälliga bygglov.

7. Samkörning av lägenhetsregistret, punkt 9 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 3.

Ställningstagande

För att motverka bidragsfusk, svartkontrakt och organiserad brottslighet bör möjligheten till samkörning av lägenhetsregistret utökas. Lantmäteriet bör få utökade möjligheter att lämna ut uppgifter ur lägenhetsregistret för att åstadkomma en effektivare kontroll för att upptäcka bidragsfusk och svartkontrakt. Därför bör regeringen utreda möjligheten till samkörning och hur det kan genomföras för att motverka bidragsfusk, svartkontrakt och organiserad brottslighet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att staten, i sin arbetsgivarpolicy, uttryckligen ser till att statliga myndigheters anlitande av bemanningsföretag avvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:621 av Maria Strömkvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndighetsövergripande analyser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:663 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över instruktioner för svenska myndigheter så att det tydliggörs att säte innebär att en myndighet ska ha sin myndighetschef och ledning i orten som är utpekad som säte och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Akademiska hus upplåter mark för byggnation av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1101 av Finn Bengtsson och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mindre statligt ägande för friare universitet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1463 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidsbegränsat förordnande för myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1464 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att effektivisera den statliga byråkratin och minska antalet statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1470 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet att se över direktiven till Fortifikationsverket så att samarbetet och dialogen ökar och gör det möjligt för idrottsrörelsen och föreningslivet att använda försvarsmark för träning och tävling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1582 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska vara ett föredöme då det gäller att anställa personer med funktionsvariationer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1998 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningsmyndigheters placering enligt förvaltningsinstruktioner innebär en begränsning av var ledande tjänster i en myndighet kan placeras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2025 av Kristina Yngwe (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt statliga verksamheter att ta fram en policy för offentlig upphandling av livsmedel i enlighet med svenska regelverk och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2433 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag för att stoppa utskick av fakturor med orimligt låga belopp och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur obligatoriska kravprofiler vid offentliga anställningar bör utformas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, räknas som merit vid alla offentliga anställningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statsministerns lön bör bli lönetak för statens anställda och anställda i statligt ägda bolag och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett införande av lönekvotstak och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3036 av Per Åsling m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av myndigheternas lokalkostnader och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt uppdrag till Akademiska hus och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utnyttjande av statligt fastighetsbestånd för bostäder och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om upplåtande av statligt ägd mark för bostäder med tillfälligt bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpa öppna och transparenta rekryteringar för offentliga tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra samkörning av lägenhetsregistret och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligare bostadsuppdrag till Akademiska Hus i form av bl.a. ett volymmål och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:47 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att staten, i sin arbetsgivarpolicy, uttryckligen ser till att statliga myndigheters anlitande av bemanningsföretag avvecklas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:621 av Maria Strömkvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndighetsövergripande analyser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:663 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över instruktioner för svenska myndigheter så att det tydliggörs att säte innebär att en myndighet ska ha sin myndighetschef och ledning i orten som är utpekad som säte och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:712 av Lars Hjälmered (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Akademiska hus upplåter mark för byggnation av studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1101 av Finn Bengtsson och Lotta Finstorp (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mindre statligt ägande för friare universitet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1463 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidsbegränsat förordnande för myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1464 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att effektivisera den statliga byråkratin och minska antalet statliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1470 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet att se över direktiven till Fortifikationsverket så att samarbetet och dialogen ökar och gör det möjligt för idrottsrörelsen och föreningslivet att använda försvarsmark för träning och tävling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1582 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten ska vara ett föredöme då det gäller att anställa personer med funktionsvariationer och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1998 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningsmyndigheters placering enligt förvaltningsinstruktioner innebär en begränsning av var ledande tjänster i en myndighet kan placeras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2025 av Kristina Yngwe (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt statliga verksamheter att ta fram en policy för offentlig upphandling av livsmedel i enlighet med svenska regelverk och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2433 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag för att stoppa utskick av fakturor med orimligt låga belopp och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2471 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur obligatoriska kravprofiler vid offentliga anställningar bör utformas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styrkt tvärkulturell kompetens, liksom flerspråkighet, räknas som merit vid alla offentliga anställningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2617 av Carl Schlyter m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att statsministerns lön bör bli lönetak för statens anställda och anställda i statligt ägda bolag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett införande av lönekvotstak och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3036 av Per Åsling m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av myndigheternas lokalkostnader och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3192 av Jan Björklund m.fl. (L):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt uppdrag till Akademiska hus och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utnyttjande av statligt fastighetsbestånd för bostäder och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om upplåtande av statligt ägd mark för bostäder med tillfälligt bygglov och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillämpa öppna och transparenta rekryteringar för offentliga tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3351 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra samkörning av lägenhetsregistret och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3378 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett tydligare bostadsuppdrag till Akademiska Hus i form av bl.a. ett volymmål och tillkännager detta för regeringen.